

3

“ไข้ พวดจาส์สนและมีจุดเลือดออกที่ผิวหนัง”

หญิงไทยคู่ อายุ 47 ปี ทำงานบ้าน อยู่ที่ กทม.

อาการสำคัญ

เป็นไข้ ปวดเมื่อยตัว อ่อนเพลียและพวดจาส์สนมา 3-4 วัน
นอกจากเป็นโรคแรงดันเลือดสูงและรักษาที่แพทย์คลินิกข้างบ้านเป็นประจำ
ผู้ป่วยสบายดีจน 5 วันก่อนมา รพ. ผู้ป่วยมีไข้ ปวดเมื่อยทั้งตัวมาก 2 วันต่อมาปวดศีรษะ
อ่อนเพลียและสามีสังเกตเห็นผู้ป่วยพวดจาส์สน จำเหตุการณ์อะไรไม่ค่อยได้และตอบไม่ตรง
คำถาม จึงพามาโรงพยาบาล

อภิปราย

ผู้ป่วยมีอาการทางระบบประสาทที่เข้าได้กับ meningoencephalitis หรือ
encephalopathy ตามหลังไข้เพียง 2 วันซึ่งประวัติไข้ ปวดเมื่อยตัว ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย เข้า
ได้กับโรคติดเชื้อไวรัส

ผลการตรวจร่างกาย

T 38.2°C PR 60 BP 160/95

fully conscious but mildly confused answered questions but slowly
and occasionally, pale cold extremities, no sweating, malar flush

few petechial haemorrhages over trunk and legs

neck stiffness present

Legs : Hip flexors 3/5 4/5

Quadriceps 5/5 5/5

DTR's 2+ in all limbs

P ↓ ↓

Other systems : no abnormality

อภิปราย (ต่อ)

อาการแสดงก็เข้าได้กับ meningoencephalitis การที่พบจุดเลือดออกที่
ผิวหนังตามตัวและขาทำให้นักถึงโรคไข้เลือดออกหรือ dengue เสียหายที่ไม่มีรายงานการทำ
Torniquet test ไว้

ผลการตรวจพิเศษ

Hb 16.8 PCV 48.1 RBC 5.55×10^6

WBC 4200 N 70 L 23 M 7

atypical lymphocytes present

Platelets 24000

Haemoculture : no growth

anti-HIV -ve FTA-ABS non-reactive
TB 1.7 DB 1.4 SGOT 3413 PT 640 GGT 561
Alk Phos 315 (27-86)
CPK 182

Urine : protein 2+ sp gr 1.015
WBC 0-2 / HPF RBC 0

CSF : open pressure 120 mm H₂O
clear, 20 mononuclear cells / cu mm
protein 150 mg%
sugar 81 mg%
culture no growth

Serology for leptospira -ve
OX19 1:20 OXK 1:20 OX2 1:40

Dengue titre : HI 1:1280
Capture Elisa Dengue-IgM 130 units → 76 (ทำ 2

ครั้งห่างกัน 7 วัน)

(normal < 40)

JE IgM 12 → 3

สรุปได้ว่าเป็น acute dengue infection

อภิปราย (ต่อ)

เดงกีเป็นโรคติดเชื้อ arbovirus ในคนที่สำคัญที่สุด เพราะปีๆ หนึ่งในโลกคาดว่ามีคนในโลกติดเชื้อประมาณ 100 ล้านคน และจำนวนผู้ที่มีโอกาสติดเชื้อมีถึง 2500 ล้านคน ในภูมิภาค เอเชียอาคเนย์ผู้ติดเชื้อมักเป็นเด็กโดยเป็นไข้คล้ายหวัดใหญ่ (ไข้เดงกี) หรือมีเลือดออกเป็นไข้เลือดออก (dengue haemorrhagic fever, DHF) ซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อผู้ป่วยได้รับเชื้อชนิดหนึ่งมาแล้วและต่อมาได้รับเชื้ออีกชนิดหนึ่ง ปัจจุบันมีแนวโน้มที่มีผู้ป่วยที่เป็นผู้ใหญ่แล้วมากขึ้น ผู้ป่วยเดงกีทั้งเด็กและผู้ใหญ่มีอาการทางระบบประสาทได้และคล้ายจะพบได้บ่อยขึ้นเป็นส่วนหนึ่งเพราะเราตระหนักถึงเรื่องนี้มากขึ้น เมื่อเร็วๆ นี้ศาสตราจารย์นายแพทย์ นิโคลาส ไวท์ จากคณะเวชศาสตร์เขตร้อนร่วมกับแพทย์หญิงอนันต์ นิสาลักษณ์และผู้ร่วมงานทั้งไทย เวียดนามและอังกฤษได้รายงานว่าจากผู้ป่วย 378 คนที่สงสัยมี โรคติดเชื้อที่ระบบประสาท ประมาณร้อยละ 4 เกิดจากเชื้อเดงกี การสำแดงโรคที่พบบ่อยที่สุดในกลุ่มนี้คือ อาการซึมและชัก ส่วนใหญ่มีสมองอักเสบ ผู้ป่วยทุกรายฟื้นแต่มีไม่น้อยที่ยังมีอาการเมื่อออกจาก โรงพยาบาล เช่น มีบุคลิกภาพเปลี่ยนไป ความจำไม่ดี บางรายมี spasticity มีผู้ป่วย 2 รายที่มี transverse myelitis อาการดีขึ้น เดินได้ แต่ยังมี spastic paraparesis บ้าง (เอกสารหมายเลข 1) ผมได้รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับโรคเดงกีมาเสนอไว้อีก 7 เรื่องทั้งจากนักวิจัยไทยและต่างประเทศ

แนะนำเอกสาร

- 1) Solomon T, Dung NM, Vaugh DW, et al. Neurological manifestations of dengue infection. Lancet 2000; **355**: 1053-59.
- 2) Rigau-Pérez JG, Clark GG, Gubler DJ, Reiter P, Sanders EJ, Vorndam AV. Dengue and dengue haemorrhagic fever. Lancet 1998; **352**: 971-77.
- 3) N Engl J Med. Case Records of the Massachusetts General Hospital. Eds. Scully RE, et al. 1989; **321**: 957-65.
- 4) Malheiros SMF, Oliveira ASB, Schmidt B, CamargoLima JG, Gabbai AA. Dengue. Muscle biopsy findings in 15 patients. Arg Neuropsiquiatr 1993; **51**: 159-64.
- 5) Thisyakorn U, Thisyakorn C. Dengue infection with unusual manifestations. J Med Assoc Thai 1994; **77**: 410-13.
- 6) Avirutnan P, Malasit P, Seliger B, Bhakdi S, Husmann M. Dengue virus infection of human endothelial cells leads to chemokine production, complement activation and apoptosis. The Journal of Immunology 1998; **161**: 6338-46.
- 7) สุมาลี ชะนะมา สุรภี อนันตปรีชา ภัทรพร ทองไทย อัจฉรีย์า อนุกุลพิพัฒน์ นิรันดร พันธุ์โยศรี. การ फैาระวังเชื้อไวรัสเดงกีใน 4 จังหวัดของไทย พ.ศ. 2542-2543. วารสารวิชาการสาธารณสุข 2001; **10**: 688-94.
- 8) Ooi EE, Hart TJ, Tan HC, Chan SH. Dengue seroepidemiology in Singapore. Lancet 2001; **357**: 685-86.